

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnistvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravnistvo „Slov. Naroda“.

Avstrijskih kupčevalcev shod na Dunaji.

Ker se dandanes vse shaja, sešli so se za 15. in 16. dan t. m. na Dunaji tudi avstrijski tako imenovani mali kupčevalci, prodajalci drobnega, raznovrstnega blaga. Drevo se naslanja na drevesa, članovi jednega in drugnega stanu se tesneje spajajo, da jim je tako mogoče svojo veljavo pomnožiti in več koristij za-se pridobiti. To je znamenje denašnje dōbe, narodno-gospodarske dōbe „par excellence“. Prav zaradi tega pa, ker se to spajanje in shajanje godi iz ozirov gmotnih, na stališči gospodarskem, zato so vsi ti stanovski pojavi radi pristranski, zahtevanja so čestokrat krivična, in najmanj povoda imamo čuditi se za trgovske in kupčevalske kroge, ako v njih ne nahajamo ozirov na občo korist, temveč le nagnenje, da bi se vse stakalo le za dobro in prijetno življenje trgovca in kupčevalca.

V razpravah in resolucijah rečenega kupčevalskega shoda opazujemo vse zmote, ki izvirajo iz tesnosrčnega in sebičnega obzorja. In da to obzorje še bolj prevladuje v nizkih in plitvih strugah kupčijskega gibanja, nego-li v trgovskih višavah, kjer ne gre za krajcarje, nego za milijone, to ti je

tako jasno, če količkej premišljuješ vedenje in kretanje malega kupčevalca in branjevca. To dobičkarstvo bi bilo zaničevanja vredno, ako bi ne bilo tisto kolesce, ki brez števila rok vsak hip obrne in brez števila potreb človeških zadovolji. Vender pa imajo dolžnost in voljo tudi tisti, ki uživajo in plačujejo, da varujejo same sebe. Tudi ti ne pustijo, da bi bili kupčevalcem dani v roke na milost in nemilost. In vender je kupčevalski shod smatral stvari tako, kakor da bi kupovalec, konsument v življenji ne bil nič več, nego je krava v mlekarstvu! Tako jasno se je na tem kupčevalskem shodu izrekala misel, da konsument ne sme prihajati naravnost v dotiko s producentom, ker je kupčevalec zato tukaj, da posreduje mej njima, a vlada da ima nalog, tirati kupovalca k branjevcu!

Take zahteve mora javno mnenje že „a priori“ odbiti in noben shod jih ne prikupi državni vladi, ki je poklicana, da le zatiranega varuje in pravičnosti pomore do zmage. Prvi kupčevalski shod je uganil mnogokaj dobrega, a ob enem je koval postav, ki so vender le predrakonične, tako zlasti proti svojim smrtnim sovražnikom, proti prodajalcem raznovrstnega blaga, proti krošnjarjem, agentom in razprodajalcem, in konečno tudi proti konsumnim društvom, pri katerih se je pozabilo, da so bila ustanovljena zavoljo malovernosti in draginje kupčevalske, kakor tudi zato, da se konsumenti obvarujejo izprijenih življ; vse te napake pa so še dandanes vsaj v jednolični meri razširjene, tako da bi zavoljo njih kazalo ustanoviti konsumna društva, če bi že ne bila ustanovljena. Sploh opravičenim pritožbam kupčevalcev zlasti po večjih mestih ni tolikanj uzroka iskati v kupčevalski svobodi, kolikor kje drugje.

Razprave kupčevalskega shoda torej ne bodo mogle imeti veliko drugega pomena, kakor to, da so spravile v dežel nekoliko kupčevalskih idej. Te ideje so pa nekatere že sedaj piškave, druge otrebljenja potrebne in le malo je zrelih za javno uvaževanje in odobrenje. Resolucije so bile ob kratkem in po večjem naslednje:

Konsumna društva, ki se pečajo samo s trgovino v smislu trgovinskega zakona in torej mogó uničiti kupčevalsko trgovino, naj se čisto odpravijo. Vsako konsumno društvo sme se ustanoviti le z nemejenim jamstvom. Izdavatí konsumnih mark mestne gotovine, se odslej ne dovoljuje več.

Krošnjarjenje je po mestih in v večjih krajih odpraviti. Drugodi in po hribih smejo samo domači in za drugo delo nepripravni ljudje krošnjariti.

Agentje in popotniki smejo sabo imeti le vzorce, strogo jim je prepovedati prodajo na drobno.

Razprodajati se sme samo za kupčijsko likvidacijo in v konkurzu. Treba je zato dovoljenja od obrtnega oblastva.

Trgovino je samo tistemu dovoliti, ki se izkaže, da je kupčijsko izobražen. To se izkaže z učnim izpričevalom, da se je kdo v trgovini izučil, in pa z izpričevalom, da je kdo nekaj let bil trgovinski pomočnik. Učiti se ima navadni učenec najmanj tri leta, če se je pa že v šoli kaj več učil, najmanj dve leti. Učna izpričevala mora poveriti prvosednik trgovinske zbornice, oziroma trgovinskega sodruštva.

Razlika mej kupčevalcem in branjevcem naj se za vselej ustanovi; tako imenovane prodaje raznovrstnega blaga ni nikomur več dopuščati. Pri umerjenji davka je paziti, koliko trgovine kdo ima; naj se tudi poglavitno na to gleda, kaj reče zbornica ali sodruštvo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. avgusta.

Ceski deželni zbor bode sklican, kakor kranjski, 9. septembra. — V nedeljo je bila na Žižkovski gori velika česka narodna slavnost v spomin Žižke. Žižkova občina je namreč slovesno izročila kos zemlje na tej gori Žižkovemu društvu, da tam postavi spomenik temu českomu vojskovodji. Slavnostni govor je govoril dr. Gregor in poudarjal, kako je Žižka branil česko narodnost in materini jezik. Se ve, da so te blagosti pozneje bile izgubljene na Belej gori. A temu je bilo krivo fevdalno plemstvo in konservativno meščanstvo. Pa tudi še danes oblegajo sovražniki česki narod, in bi ga radi požrli, kakor gladni volkovi. Česki narod se more samo nase zanašati, drugače se pogubi. Ne zaupajte možem, ki se neso rodili na teh tleh, ljubite nezavisnost in svobodo, kakor so je taboriti ljubili! Boji se neso končani, samo ljubezen do naroda, svobode in materinega jezika nas more pripeljati do srečne zmage. Žižka imel je te lastnosti. Spomenik, ki mu ga mislite postaviti, naj bode tako velik, da bodo pred njim tresli se sovražniki českega naroda, kakor so se pred taboriti samimi čete nemškega cesarja. — Pri Kutnej gori je pa bil tabor, ki se je

LISTEK.

Jesenska sapa.

Prekoračili smo sv. Lovrenca dan, pričetek kmetske jeseni. Čudno, sv. Lovrenc, ki je bil na raznji pečen, mora začenjati oni letni čas, katerega nazivljemo kat eksohen hladnim. Solnce bo sicer priklopalo še nekaj časa, potem pa se bo necega dne pridrvila ostra burja, tulila bo na vse pretege tisto žalostno melodijo, katero „en miniature“ najbolje posnemljejo psi, če slišijo turoben glas zvonjenja. Visoke drevesne vrhove bo pripogibalo po gostih šumah; po polji pa se bo igrala z gostimi grivami orjočih konj, ki bodo njive spreminjali v lahke posteljice za pšenico, zlato-rumeno. Tudi megla se bo začela vzdigovati nad dolinami zvečer in zjutraj, od dne do dne hladneja. In necega jutra, ko bodemo ustajali, zbirale se bodo na telegrafski žici lastavice, cele tolpe napravljale bodo svojo popotno toaletto; potem se bodo še jedenkrat ozrle na nas, in potem bodo odletele. In potem, in potem — — —

oh, pero mi zastaja! Življenje, tvoje ime je spre-memba, minljivost!

Zakaj ne more profesor Tratodolski vedno počivati na Bledu, zakaj ne more s tega rajskega kraja vedno in vedno kratkočasiti najnovejšega dnevnika bralcev? Ti si temu kriv, sv. Lovrenc (ki bi bil skoraj postal moj patron) in ti jesenska burja, in vé lastavice nepotrpežljive!

„Auch ich war in Arkadien geboren“, — tudi jaz sem že bil na Bledu. Prej sem poznal le dolenske holmce in pohlevne naše vinske griče — tu pa so stopili pred mene ti orjaški sinovi matere zemlje, katere je nekedaj, ko je bil prišel njen čas nerahlo vrgla iz svojega drobu. Pri nas se oblaki skrbno ogibljejo naših gor, — tu pa se na teh gorskih orjakih kar drobe v kose in kose. Okolu in okolu glave snežnikov, v sredi pa zlato jezerno zrcalo, ki objemlje lep biser, otočec, s cerkvico in drevjem okrašen. Sveti so se mi zdeli ti kraji, — tu bi bil moral Bog dati deset postav, da bi ga bil človeški rod prav razumel. Hitel sem vun, prevzet od tolike krasote, hitel do Lesca in od tod po železnici do Kranja, kjer sem se še le upal malo od-

dahnuti se. Tu nesem razen lekarničarja nikogar poznal, pa še tega le po imenu. Vsakako pa sem mu hotel izkazati svoje rodoljubno spoštovanje in grem kupit k njemu nekoliko — sode, s katero sem potem na kazinskem vrtu po svoji naravi čisto pohlevno vino spravlil v nevarno revolucijo in vse skupaj potem mirno použil. Narodna soda — kazinsko vino, ali nesem dokazal že takrat, kako nepotrebno je pridigovati mirnim slovenskim ljudem spravljivost z Nemci. Ker je pa takrat drugi vlak v Ljubljano hodil mimo Kranja še le ob štirih popoldne, videl sem na prvi pogled, da Kranj ne zmore toliko, da bi me celo dopoldne in popoldne zabaval, moral sem torej sam skrbeti, za svoj kratek čas. Mahnil sem jo čez most v nasprotno hostico. Sedši na neko grčo, sem začel iz „tičje perspektive“ občudovati to starodavno mesto, najprej vse posamič: cerkve, hiše, mostove, drevje in potem ves ensemble in vse se mi je izredno prikupilo. Kranj, le ti si vreden, da hraniš kosti Preširnove in Jenkove, sem nazadnje vskliknil. Ta vsklik pa se je že združil s prvim žvižgom prihajajočega vlaka, — gadih, da si kupim na kolodvoru karto.

imel izreči proti nemškemu schulvereinu in za Kvičalin zakon. Glavni govornik je bil Čelakovsky, ki je opozarjal navzočne, kaka nevarnost preti od nemškega schulvereina česke narodnosti. Nemci bi radi vso Česko pometili, kakor so jo že jeden del. Skušnja pa nasuči, da se z raznarodanjem tudi širi nemški državni in človeški družbi nevarni socializem. Zato se ne sme trpeti, da bi se to germanizacijsko delo še nadaljevalo. Kakor zakon prepoveduje siliti koga v drugo vero, tako se tudi mora z zakonom prepovedovati raznarodanje. Za njim je posebno ostro govoril proti nemškemu schulvereinu Kolinski protestantovski župnik Machek, in nazival delovanje tega društva nečloveško in barbarično. Vsprejela se je resolucija, ki se obrača do deželnih in državnih poslancev, da z zakonom postavijo jez pomenčevanju. K koncu tabora opomnil je še deželni poslanec Bach, da česki narod neče s silo in dinamitom izsiliti svojih prav, ampak po legalnem potu. Tega tabora se je udeležilo nad 8000 ljudi.

Pri deželnozborskih volitvah v kmetijskih občinah pa **Gorenjeavstrijskem** bili so včeraj izvoljeni sami konservativci. Bauernvereinovcem se ni nikjer posrečilo zmagati s svojimi kandidati, njih kandidati dobili so le neznatno število glasov. Večina deželnega zbora zavisna je sedaj samo od izida volitev veleposestva, pa tudi tam je mnogo upanja, da zmagajo konservativci.

V nedeljo se je **hrvatskemu** saboru že predložilo poročilo o novem volilnem zakonu. To poročilo poudarja, da zaradi prekratkega zasedanja sabor ne more izdelati in skleniti novega volilnega zakona, ki bi obsegal tudi nekdanjo Krajino, in zato priporoča poročilo obrniti se do vlade, da kmalu predloži volilni zakon za vso deželo in ob enem skrbi, da bosta tudi Marijin Dol in Žumberk zastopana. Obravnava o tej stvari začne se v sredo. — Potem se je začela debata o poročilu velikega gospodarskega odseka. To poročilo tiče se osnove deželnega kletarstva, zasajanja vinogradov z ameriški trtami, uvedenja hmeljarstva v krajih, kjer je trsna uš pokončala vinograde, podpiranja domače obrtnije, povzdige sadjarstva. Ko so govorili Pejaković, Živković, Kutozović, Folnegović in poročevalec Vuketinović, bili so vsi odsekovi predlogi jednoglasno vsprejeti.

Vnanje države.

Ruski Poljaki nameravajo carju za njegovega bivanja v Varšavi izročiti adresu, v kateri mu budo izrekli svojo udanost in zvestobo in svojo nevoljo nasproti nihilističnim rovanjem. To misel je sprožil mejni grof Wielopolski. Druga oficijalna adresa udanosti pa leži na mizi v Gurkovej pisarni, da jo podpiše Varšavsko prebivalstvo. Poljaki od tega prihoda vladarja ne pričakujejo nikakih posebnih dobrot za svoj narod. Pri ruskim dvoru imajo vedno še Poljakom sovražni elementi prvo besedo, ti pa vse carju prečno slikajo. Tudi dobri odnosaji z Nemčijo za Poljake neso nikako tolažilo. Znano je, da Bismarck ne ljubi Poljakov, in dan na dan prinašajo nemški vladni in nevladni listi Poljakom sovražna poročila. V tem smislu deluje tudi nemška diplomacija v Petrogradu. Nemci sejejo vedno razpor mej slovanske rodove, da tako lažje širijo svoj upliv na slovanski jug in vzhod. Slovani smo pa že tako nagneni k neslogi, da so taki poskusi Nemcev le malokedaj brez vspeha.

Kolera na Francoskem na zahteva več toliko žrtev, kakor sprva, in se tudi dosti ne širi. Drugače je pa na Laškem. Tu se pa število umrlih vsak dan množi, če tudi ne hitro. Do sedaj se kolera razširila v provincijah Cuneo in Bergamo in v mestu Spezziji, kjer se je pokazala takoj po nekem velikem viharji. Pa tudi v drugih mestih bolehalo ljudje za to boleznijo, če tudi le posamični.

Švedski in danski kralj se baje tudi kmalu snideta. Prvi je poslednjega povabil k vojaškemu manevrom pri Hardebergi. Mi mislimo, da kralja ne bosta nič ukrepala proti liberalnim večinam v parlamenta njihovih dežel, če tudi njima delajo

večkrat sitnosti. Morda bode celo danski kralj iz občevarje s švedskim prepričal se, da je najbolje prijenjati volji naroda, kakor je storil poslednji.

Včeraj smo poročali, da je kitajski poslanik v Parizu dobil povelje od svoje vlade, ne ostavi tega mesta, temveč poskusiti nadaljevati pogajanja s francosko vlado. Ta **francosko-kitajska** pogajanja se pa neso začela. Francozi so spoznali, da s tem hočejo Kitajci pridobiti le časa, da se dobro za vojno pripravijo, zato pa neso ukazali odstopiti od bombardovanja Fu-Čevskega arzenala. Zdaj smo pa še izvedeli, da je francosko brodovje, že razrušilo Fu-Čevski arzenal in uničilo 7 kitajskih topnjaš. Kitajski poslanik je zaradi tega ostavil Pariz in odšel v Berlin. Diplomatična zveza mej Francijo in Kitajem je pretrgana. Kaj pa vode sedaj? Francozi upajo, da bodo Kitajci kmalu odjenjali, ko so videli francosko silo. "Figaro" pa poroča, da je njega poročevalec imel pogovor s kitajskim poslanikom v Parizu Li-Fong-Pao, in je ta rekel, da se bodo Kitajci bojevali korak za korakom in branili svojo zemljo, kakor Rusi 1882. leta. Anamiti in Tonkinci se pa bodo spuntali Francozom. Francozom ne bode ostajalo družega, kakor marširati na Peking, a tu bodo našli obupen upor. Ne da se tajiti, da bode vojna za Francoze jako težavna, ko bi se morala po suhem nadaljevati. Res so kitajski vojski slabo organizovani, a ta država broji blizu 400 milijonov ljudi, in bodo tedaj vselej lahko nabrala nove vojske, ko jim bodo Francozi jedne razbili. Francozi bodo pa le z veliko težavo, stroški in zamudo časa mogli pošiljati novih vojakov v daljni azijski vzhod.

Da bi se doseglo sporazumljenje mej **angleško** vlado in večino zgornje zbornice, priporočal je nedavno bivši irski podkralj Karol Cowper, da naj vlada že jeseni predloži parlamentu nov zakon o razdelitvi volilnih okrajev. Vlada ni nasprotna temu predlogu, a ne ve se, ali bi se zanj dobilo večino v spodnji zbornici, ker se mnogi liberalci z novo razdelitvijo volilnih okrajev boje zgubiti svoje seže, konservativci bi pa že zategadelj glasovali proti vladi, da bi jo vrgli. Sicer pa ni izključeno, da vlada poskusi ta pot, in se morda Gladstonu posreči dobiti celo večino, saj je že v težjih okoliščinah zmagal v parlamentu.

Število ustajnikov v **Sudan** se je pomnožilo. Ko so šejki Kasalski izvedeli, da so to deželo po pogodbi Angleži izročili Abesincem, ter je tako odločili od Egipta, pridružili so se k ustajnikom. S tem se je ustaška vojska za 14.000 pomnožila, ki utegnejo še angleške ekspedicije preglavice delati.

Dopisi.

Iz Ptuj 23. avgusta. [Izv. dop.] Kakor ste že poročali, je v deželni zbor za Ptujski-Rogatski okraj g. Božidar Raič izvoljen. Zmaga je sijajna, vse slovensko ljudstvo je po svojih volilnih za njega glasovalo, nobeden narodni volilec se ni izneveril; le nekatere stare nemškutarke duše, katere vo dila pri mestnih nemškutarjih dobivajo, so za posilinemca, sv. Vidskega Kramarja Soštarič-a glasovale, kar pa celi stvari nič ne škodi. Mi napredujemo očevidno na deželi in v mestih; Rogatski okraj, kateri je dosedaj zmiraj, in še pri zadnji volitvi v državni zbor nasprotno glasoval, se je tako poboljšal, da je sedaj celi okraj brez male izjeme, razun nekih starih nemškutarjev, katerih drugi nikdo ne bo popravil, kakor smrt, — za slovenskega kandidata glasoval. To je napravilo „kmečko društvo“ pri sv. Križi pri Slatini, in njegovi blagi in hvalevredni voditelji gosp. nadžupnik Fröhlich, gosp. Kurz, in drugi. — Tako pada trdnjava za trdnjavo, pravična reč pa zmaguje. — Pri ti volitvi se je nekaj drugega važnega sprožilo. Zadnji čas se žalibože popušča naš slovenski program, katerega so mnogo

številno obiskani tabori vsprejeli, na katerega so pri taboru v Ormuži slovesno prisegali, — to je zjedinenje Slovencev v jedno celoto; pred vsem pa administrativno ločenje slovenskega Štajerja od nemškega.

Popuščajo ga ravno tisti, kateri so od naroda poklicani za to, da ga na merodajnem mestu zagovarjajo; popuščajo pa ga zaradi tega, ker so odlikovani, in so dosegli to, kar je bil njihov program, in žrtovali to, za kar njim v resnici nikdar ni bilo. Volilci Ptujsko-Rogatskega okraja so tedaj na novo izvoljenemu poslancu g. Božidar-u Raič-u naročili, da se naj drži starega slovenskega programa, kateri je še zmiraj njihov program, naj se on oveže v državnem zboru gosp. dra. Vitezič-a, kateri taisto idejo goji, in g. Božidar Raič je, kakor to ni drugače pričakovati bilo, nas zagotovil, da on s tem programom, katerega je na vseh taborih zagovarjal, stoji in pade, in se mu nikdar ne bode izneveril. — To so zlate besede, katere naj si drugi slovenski poslanci zapomnijo, in tako bomo mi Štajerski Slovenci postopali.

Iz Podbrezja nad Kranjem 24. avgusta. [Izv. dop.] (Podbreški klanec in visoka vlada). Pregledovaje državno finančno postavbo za leto 1883. od dne 16. aprila 1883. in ono za leto 1884. od dne 8. aprila 1884, smo našli, da je državni zbor dovolil Koroški deželi za leto 1883. celih 165.000 gold. za navadne stavbene stroške, plače i. t. d. za izredne pa 50.000 gold. in kot drž. podporo skladovnim cestam pa 4.400 gold. za leto 1884. pa za prve 172.000 gold., za izredne t. j. nove moste, za odstranjenje klancev i. t. d. celih 92.000 gold. in 38.000 dolg. pa kot državno podporo skladovnim cestam.

Človek bi se nadejal, da glede tega vsaj v primeri dovolilo se je tudi Kranjski deželi, pa ni istina, kajti navadne stroške je za vsako navedenih let dovoljenih po 120.000 gold.; za izvanredne stroške (nove stavbe, za odpravo klancev i. t. d.) ne solda, in kot državna podpora leta 1883. le 5.000 gold. neki skladovni cesti, za leto 1884. pa tudi v ravno isti namen 10.000 gold.

Ako pomislimo, da je poprej v omenjeni namen državni zbor dovolil za leto 1883. vsega skupaj 4 milijone in 600 tisuč gold., za leto 1884. pa malo manj kot 5 milijonov gold., je nemogoče verjeti, da bi naši deželi tako malo pripadalo. Ni moj namen glede tega izravne davke v poštve jemati, ampak nerazumljivo mi je, da za izredne stavbe ni bilo v obedveh letih ne solda dovoljenega. Mar naša dežela nema klancev, v kojih se ljudje in živina končujejo?

Ne bodem navajal istih cest, koje se vsled železnice malo več rabijo, kajti namen mi je, spominjati se le tistih, katere se kljub železnici zelo rabijo, ako ravno jim je toliko nujnih potreb, da bi se jih bila slavna vlada gotovo že usmilita, ako bi jej bil kdo v tej zadevi potožil.

Nadjamo se, da bi bil tudi naš državni in deželni poslanec stvar gorko na svojem mestu priporočal, ko bi bil za njo vedel. Da nam vest ne bo še dalje zanikernosti očitala, pokažimo visoki vladi in svojemu poslancu, kje nas črevelj tišči!

Ali mar ni sramota sedanjemu stoletju, da sta na državni cesti klanca v Gobovcah in v Osranku enako Jurčkovemu klanecu še vedno

In po jednourni vožnji sem bil v Ljubljani. Sklenil pa sem bil precej takrat, da bom o tem potovanji strogo molčal, ker nesem hotel konkurence delati svojim dragim kolegom, s katerimi sem zmiraj rad živel v miru. Pisateljevali so tisti čas skoraj vsi: jeden je koval bozne novelice, drugi je objavljial stare pesni iz francoskih časov, tretji pa je v potu svojega obraza trgal listine iz starih nemških časnikov in jih na materinščino prevedene za svoje prodajal.

Sedaj pa me je s tega pasivnega tira spravil g. prof. Tratodolski. In to se je zgodilo tako hitro in s tako nepremagljivo silo, da se danes še celo kesam, da sem molčal o svojih gorenjskih dogodkih. Jaz sem bil na Bledu že pred sedmimi leti; ko bi bil pisal takrat, bi bila moja pisma originalna, ne pa Tratodolskega; drugič sem imel takrat pa še to prednost, da tiste čase o najnovejšem dnevniku še ni bilo ne duha ne sluha in se nesem mogel spozabiti, pisati za tako prešérne predale. Pa kaj pomaga zvoniti, ko je že toča pobila!

Kolikokrat v svojem življenji sem po nepotrebnem navajal že znani „tempora mutantur et nos

mutamur in illis“ ne da bi si bil veliko zraven mislil! Nikdar pa nesem tako živo občutil, kakor danes, kako resničen da je ta izrek. O svojem času si filologa nismo mogli misliti veselega in po hribih in letoviščih radujočega se. Če je pa kateri v take kraje zašel, se je tudi tam zakopal globoko v svoje knjige. Za svojo zunanost se ni veliko brigal, še manj za svojo okolico in najmenj za telovadna društva. Dandanes se je to spremenilo; tudi filologi so se začeli utikati v posvetne zadeve. Z nami govore in golčé z nami pojo in plešejo, igrajo vse posvetne igre in igrajo na muzične instrumente vse posvetne melodije, in z nami vred dvorijo lepim Evinim hčeram. Namesto s černo suboparnostjo poskuša že tudi filolog odlikovati se z duhovito dovtipnostjo. In ko so se tako približali drugi ljudem, zakaj bi jim ne bila — najzadnja pa ne najmanjša stvar — zakaj bi jim ne bila tudi politika dosegljiva? Mar li ni Gladstone jeden najboljših poznavalcev Homerjevih? Zakaj bi potem mi, ki poznamo Homerja še po svojem poklici, ne bili tudi dobri politiki, si mislijo. In mi posežemo vmes govoreč: zakaj bi res ne bili? Zgodovinarji korakajo naprej;

za njimi so prišli filologi. Kdo pride za temi: menimo, da naravoslovci; za naravoslovci pa druge stroke, kar jih še ostaja. Vsa v najnovejšem dnevniku se tako nekako vrste. Pri celej tej stvari pa je jako zanimivo, da se je posebno jednega stanu, ali da moderno govorimo, jednega poklica — učiteljskega namreč najbolj polotil ta Šukljejev bakterius. Kako opravičeno je dandanašnji svarilo: nolite jurare in verba magistri!

Kje je prav za prav gospodu Tratodolskemu prišla misel, pečati se s „Sokolom“, ali že v Ljubljani ali še le na Bledu? Dobro bi bilo to konstatovati, da bi se izvedelo, če neso nekateri kraji kakor pred kolero, ravno tako varni pred najnovejšo slovensko bolestjo. Krška tla so n. p. v novejšem času popolnem varna pred Šukljejevim mikrobom; tam okolu Kaadije pa jih še nekolike boleha za kolero Šuklje-atiko. Seveda nemajo nič zdrave pitne vode, kar menda tudi to bolezen zelo pospešuje. Da pa ne bo nikdó imel uzroka dolžiti me, da samovoljno primerjam kolero s tem narodnim zlom, mislim, da se dosti opravičim če povem, da se mi je čudno zdelo, zakaj da se ta bolezen kakor azijska

na istih mestih, kjer so bile nekdanj kravam steze ali tovornikom poti!

Zadnji čas je, te klance odstraniti, kar se da brez mnogobrojnih tisučev dognati.

Klanec v Gobovcah se lahko popolnoma opusti, ako se državna cesta potegne nad mostičem pod Gobovci nad Frankovo kopeljo na skladovno cesto do senožeti in od tod po Podolinci čez boršt do Klinarja. Z malim ovinkom se je mogoče ogniti prestrmemu klanecu v Osranku in če se drž. cesta potegne za Kajzarjevo hišo do Tržiške ceste, odpade tudi Jurčkovi klanec.

To bi državi ne donášalo ogromnih stroškov, ljudstvu, še bolje pa ubogi živini bilo bi v veliko korist. Koliko se prevaža po teh klancih posebno k železnici v Podnart in iz Podnarta; koliko se še kljub železnici vozari v Kranj in nazaj!

Da smo Podbrežani ponosni na svoj prelepi kraj, nam niko za zlo ne bo jemal, kajti sami se ne babamo z njim, ampak tuja gospoda, ki nas od leta do leta vedno v večjem številu obiskuje, to konstatuje. Ljubljane, Tržačane in Goričane, kje ti je mogoče, se boljše ohladiti kot v Podbrezji! Kje najdeš toliko gozda, toliko hladne sence in bistre zdrave vode, kot ravno v Podbrezji!

Koliko bolj bi pa še Podbrezje napredovalo, ko bi se lažje bodisi peš ali z vozom tja dospelo.

Proč tedaj s starimi klanci, in da do tega dospemo, opozorujemo tu javno visoko dež. vlado, nadejaje se, da bo brez ovire zaukazala c. k. okrajnemu glavarstvu v Kranji, stvar preiskovati in potrebne načrte (gotovo že izdelane) predložiti

Svojega drž. poslanca pa tudi ob enem prosimo, te naše težave na svojem mestu gorko podpirati, in ako potreba tudi o ti zadevi visoko vladu interpelovati.

Ne zahtevamo vsega v enem letu, ampak nar bolj nujno pa želimo že za leto 1874 in to je novi kos drž. ceste od Klinarja skozi boršt do senožeti. To bi ne stalo veliko in klanc v Gobovcah bil bi precej odstranjen. Bili bi več ko polovico bliže železnice in glede prevažanja blaga bili bi ne le Podbrežani, ampak tudi Dupljanci in drugi veliko na boljšem.

Ko bi pa visoka vlada tega kosa ceste ne hotela prevzeti, naj bi nam blagovolila podariti le nekoliko podpore, in kos ceste bi sami izvršili..

Podbrežani! na noge, in ako potreba, bomo pri visoki vladi uložili posebno prošnjo o ti zadevi. Od svojega drž. poslanca pa pričakujemo, da nas ne popusti na cedilu. Kaj pa sklepata cestna odbora glede Podnartovskega mosta čez Savo, nam ni znano; znano nam pa je, da bi bil že zadnji čas, odpraviti privatni most na skladovni cesti, ter opustiti pešce mostnine in jo primerno znižati za živino.

O tem mostu naj bi cestna odbora kaj spregovorila, kajti mi imamo še na vrsti derečo Bistrico, koja nam jezove trga, boršče in travnike pokopuje in zasipa itd.

Tudi ti nalogi v okom priti, je zadnji čas. Morda nas bo jeden ali drugi smatral za materijaliste, pa ni istina, kajti popolnem smo vsi Podbrežani za stari narodni program „Slovenija“, kojega je št. 189 od dne 18. t. m. tega velečenjenega lista zopet oživila.

Hvala Bogu! zadnji čas je, da se ga zopet poprimemo, in še bolj kot nam, je nujen Primorskim Slovencem.

morilka najbolj pojavlja ob najhujši vročini in tam najdalje, kjer imajo vodo najslabšo, kakor tam doli ob Krki, kjer še sedaj polni strahu in zaupanja od poslanca Šukljeja pričakujejo odrešenja

Pa vsaka reč le en čas trpi. Tako je govoril še stari Kranjec zibaje v svoji hiši Francoza. Viri pripovedujejo, da ga je potem prevrnil in udušil. Jaz zboljšanja časov ne pričakujem od tako silnih prevratov. Saj upam, da ima radikalni naš svet močne živce, da more še precej časa čakati, poslušaje in čitaje izreke najnovejših prorokov; najbližje pomoči jaz pričakujem od spremembe letnih časov.

Nekaj zato ker bo pojenjala huda vročina, nekaj pa tudi, ker bo moral profesor Tratedolski z Blejske tribune v zaprašene šolske sobane. Časa bo zmanjkalo za potrato; potreboval ga bo za mlade glavice njemu izročene. Izpod znamenja Blejske vode bodo njegovi dovtipi stopili pod znamenje šolskega prahu. In če se toli mogočnega protivnika vsaj za jedno leto iznebimo, smo vendar že veliko pridobili. Šuklje nam bo seveda še ostal, ta hudi Šuklje; on

Političnim društvam ga bo ne le „Soča“ ampak tudi „Edinost“ gotovo za nujnega gorko pripočala, Vederemo! Podbrežan.

Občni zbor obrtnega Kranjskega društva.

Dne 23. t. m. zbralo se je precejšnje število udov v društvenih prostorih, da se posvetujejo o programu občnega avstrijskega obrtniškega shoda, ki bode dne 6., 7. in 8. septembra t. l. na Dunaji. Predsedoval je zboru g. A. Klein, društveni predsednik, in poročal, da mu je sklicovalni odbor obrtniškega shoda naznanil, da so državne in privatne železnice obiskovalcem shoda vozino znižale od 33—50 %, kar bode gotovo uplivalo, da se mnogo zavednih obrtnikov udeleži prevažnega shoda.

Kot poročevalec o programu razvija potem društveni tajnik g. Kunc v daljšem govoru stališče obrtnikov z ozirom na naše politične stranke in končno sklepa, da se pospeševanja svojih koristij obrtni stan nema nadejati od drugod nego od konservativne večine državnega zbora. Ni se domišljevati, da bo obrtni stan pridobil si mnogo izgubljenih pozicij; zato pa je treba, da v defenzivnej brambi ohrani, kar še poseda. Kapitalske moči so s podporo liberalnih ministerstev v Avstriji prišle do tolike veljave — njih nozori širjeni po podkupljenem časnikařtvu — pririli so tolikanj mej ljudstvo, da se vsacega, ki želi neznosno stanje malega obrta zboljšati z napravo postavnih določeb, ki pripoznajo rokodelski obrtniki zgodovinske in politične pravice, — sumniči nazadnjaštva, kakor da bi se z ohranjenjem obrtnega stanu v resnici uničeval ves napredek sedanjega veka.

Obrtna društva nikakor nemajo onih tesnosrčnih idej, ki v zaviranju napredka in osobne prostosti iščejo boljših časov, jasno pa sprevidijo, da se da razmerje malega obrta po najsvobodnejših načelih uravnati tako, da se ne bode samo v prid posamičnemu židovskemu bogatašu, ki obrtnije ne pričinja iz potrebe, marveč le zato, ker mu je to najboljše in najlažje pristopni objekt, odiral in uničeval ves srednji meščanski stan, kar bi naz nikakor ne pripeljalo do svobode, temveč do robstva. Napori obrtnikov so državnemu obstanku v največji prid; ker ti želijo okrepčevanja, nasprotniki obrtnikov pa oslabejanja državnih močij.

Tako zvana „Gründerperiode“ kaže nam bolje, nego vse, kam bi v imenu naprednjaštva in svobode naši lažliberalci pripeljali državo in pošteno ljudstvo. Kljub vsej liberalnosti pa oni v 20. letih svojega gospodarstva neso razširili volilne pravice in ničesar storili v zboljšanje in povzdigo gmotnega stanja delavskih stanov.

Take nazore imajo tudi naši sodrugi, živeži pri zibelki nemškega židovskega naprednjaštva na Dunaji in postopanje teh izraza nam dovolj občno nevoljo produktivnih stanov proti stranki, ki išče podlago svobodi in naprednjaštvu v uničenji samostalnosti male obrtnije in v poostrenji socialnih nasprotstev.

S sklicavanjem občnih shodov za vse avstrijske pokrajine, pospešuje pa se zavednost mej rokodelci, in če bodejo ti dovolj vztrajni, smejo se sigurno nadejati, da se bode z odpravo največjih napak tudi njim omogočil obstanek poleg velike industrije, — da jim bode ostal tudi v prihodnosti primeren delokrog.

(Dalje prih.)

ima generalni odpust, dokler ne izvrši najnovejšega zgodovinskega dela, ki ga ima v rokah že od marca sem; pa Tratedolski pojde v šolo in potem bode Blejskega veselja konec . . . ! Kar je Šuklje spravil na oni svet, je ta njegov kolega pridno pokopal. Pa marsikdo, tako pokopan, zna še jedenkrat ustati iz groba. Veselil se bo spremembe letnih časov in hvalil radodarno jesen, ki nam, da si sem ter tje odurna, daje vender toliko sladkega medu, kruha iz nove pšenice in zažarelega grozdja. Vzel bo grozd v roke, ožel ga bo v svojo kupo in izpil bo novo vino, praznovaje svetega Mihaela, ki je nekdanj Bogu pomagal premagati hudobne angelje, ki so se bili prevzeli in hoteli v svojem napuhu več veljati kakor njih stvarnik: pa bili so treščeni v večno brezdnost, kjer menda še sedaj navzdol leté, ker ne morejo nikoli doseči dna tega večnega pojma, ravno tako, kakor pravemu radikalcu ni nikoli mogoče doseči visokosti Šukljevega zaničevanja, še menj pa njegove politične prebrisaniosti in njegovega neizmernege odpusta.

— ull..

Domače stvari.

— (Trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani) bode 29. dan avgusta t. l. ob 6. uri zvečer zborovala v mestni dvorani. Na dnevnem redu je: 1. Zapisnik zadnje seje. 2. Poročilo o računu za leto 1883. 3. Poročilo o prošnjah za somnje: a. v Gradac-u b. v Nadlesk-u c. v Semiči. 4. Poročilo o prošnjah, da bi prositeljem ne bilo treba, predložiti dokazov sposobnosti za nastop obrti. 5. Poročilo o ustanovitvi maksimalne tarife za meso v občini Litijski. 6. Posamezni predlogi.

— (Deželni muzej Rudolfinum) dozidal se je do vrha in začeli so že staviti streho. Tem povodom praznujejo danes zidarji in delavci, katerim je deželni odbor v spomin dovolil vsacemu jednodnevno mezdo za kozarec vina. Na poslopji so z ozirom na praznik dovršenja (gleichenfest) razobešene narodne, mestne, cesarske in belgijske zastave.

— (Brambovsko vojašnico) v nekdanjej cukrarnici je komisija pred par dnevi za vojašnico pripravno spoznala. S tem odpade za kranjsko deželo nalog, zidati posebno vojašnico za brambovce, kar bi bila dežela po novi postavi za ukvartiranje vojakov storiti dolžna. Tako se prihrani deželnemu zakladu vsaj 100.000 gld.

— (Planinskega društva) občni zbor, ki je bil zadnji četrtak številno obiskan v Kostnicah, odločil je za planinska pota in kočje vsega vkupe 11.781 gold., od tega 600 gold. za Kranjsko, 525 gold. za Koroško. Prihodnjč bode občni zbor v Beljaku.

— (Umr) je včeraj v deželnej bolnici Karol Zwager, o katerem smo pred kratkim poročali, da je zblaznel.

— (V vječe in kaznilnice avstrijske) namerava pravosodno ministerstvo uvesti važno novost. Sedaj se namreč na več mestih poskuša, kako bi bilo, če bi se kaznilnice električno razsvetljevale. Ako se ti poskusi izidejo dobro, spustili bodo električno razsvetljavo v vse kaznilnice, ki premorejo paren stroj.

— (Prememba posestva.) Veletržec gosp. Fran Hren kupil je od gospe Ehrenreichove v deželni deski upisano graščino Ponovič-Lebek s posestvi Ribiče, Knežjipot, „Waldhofen in kmetijo Vidrno (Theresienhof) za blizu 90.000 gold. Ves kupljeni svet meri nad 1000 oral in se raztega ob Savi takraj Litijske do železnične postaje Save. K posestvu Ribiče spada tudi hiša v Litiji, v katerej sta okrajno poglavarstvo in davkarija. Ker ima g. Hren razen tega še velika posestva v Begunjah, v Cerknici in v Ljubljani, je po tem kupu v vrsti veleposestnikov mej prvimi. Po tem načinu bode se polagoma zrušila kranjskega nemštva zadnja trdnjava in veleposestvo bode se po metodi g. Fortune razkosalo pridnemu slovenskemu kmetu na korist, ali pa bode last narodnjaka, kakor sedaj graščina Ponovič. Čestitamo iz srca!

— (Tkalska šola na Hrvatskem.) Pri deželnej vladi v Zagrebu se je sešel te dni zbor, kateremu je predsedoval ban sam, in ukrenil po nasvetu in pogovoru strokovnjakov v Brdskem okraji ustanoviti šolo za tkalce. Obiskovale bodo to učilnico posebno kmetice. Kraj za novo šolo še ni določen a vsekako je bodo že s 1. oktobrom t. l. otvorili.

— (Novi koleki) pridejo v promet počenši s 1. dnem januarja 1885. Od istega dne naprej dobivali se bodo tudi slovenski meniški blanke, kar jih je izpod goldinarja,

— (Razpisana je) na dan 2. oktobra 1884 obravnava o ponudbah za preskrbljevanje c. k. morske bolnice v Vodnjanu (Dignano) l. 1885. s kruhom, mesom, moko, maslom, krompirjem, jajci, zeljem, graham, mlekom, vinom, kisom i. d. v. Ob jednim tudi o ponudbah za pranje in popravljanje perila. Pogoji in natančnejša razjasnila se zvedo tudi v trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 26. avgusta. „Wiener Zeitung“ objavlja cesarski patent, s katerim se skliče deželni zbor česki, štajerski, kranjski, šlezjski v 9. dan septembra, gorenjo- in doleno-avstrijski in solnogradski v 15. dan septembra, koroški v 22. dan septembra, tržaški v 6. dan oktobra.

Dunaj 26. avgusta. Ker se kolera vedno bolj nevarno po Italiji širi, sklical je minister-ski predsednik vnovič najvišji zdravstveni svet, kateri se je najprej pečal z vprašanjem,

Časopis in tisk „Narodne Tiskarne“.